

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 25 listopada 2025 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Obywatelstwo Unii – Artykuły 20 i 21 TFUE – Artykuły 7 i 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Prawo do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich – Obywatele Unii tej samej płci, którzy zawarli związek małżeński w trakcie korzystania z tego prawa – Obowiązek uznania małżeństwa przez państwo członkowskie pochodzenia i transkrypcji aktu małżeństwa do rejestru stanu cywilnego – Uregulowania krajowe niezezwalające na takie uznanie i taką transkrypcję ze względu na to, że małżeństwo osób tej samej płci nie jest dozwolone

W sprawie C-713/23

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Naczelny Sąd Administracyjny (Polska) postanowieniem z dnia 8 listopada 2023 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 23 listopada 2023 r., w postępowaniu:

Jakub Cupriak-Trojan,

Mateusz Trojan

przeciwko

Wojewodzie Mazowieckiemu,

przy udziale:

Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Warszawie,

Prokuratora Regionalnego w Warszawie,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes, T. von Danwitz, wiceprezes, F. Biltgen, K. Jürimäe (sprawozdawczyni), C. Lycourgos, J. Passer i O. Spineanu-Matei, prezesi izb, S. Rodin, E. Regan, D. Gratsias, M. Gavalec, Z. Csehi i N. Fenger, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Richard de la Tour,

sekretarz: M. Siekierzyńska, administratorka,

* Język postępowania: polski.

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 3 grudnia 2024 r.,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu Jakuba Cupriaka-Trojana i Mateusza Trojana – P. Knut, A. Kula i A. Mazurczak, adwokaci,
- w imieniu Wojewody Mazowieckiego – K. Płowucha, radca prawny,
- w imieniu Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Warszawie – M. Gawarecka i B. Nowak,
- w imieniu Prokuratora Regionalnego w Warszawie – M. Adamajtys i H. Więckowska,
- w imieniu rządu polskiego – B. Majczyzna, M. Malczewska i A. Siwek-Ślusarek, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niemieckiego – J. Möller i R. Kanitz, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu hiszpańskiego – A. Pérez-Zurita Gutiérrez i A. Torró Molés, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu węgierskiego – Zs. Biró-Tóth i M.Z. Fehér, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niderlandzkiego – M.K. Bulterman i A. Hanje, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej – J. Hottiaux i E. Montaguti, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 3 kwietnia 2025 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 20 ust. 2 lit. a) i art. 21 ust. 1 TFUE w związku z art. 7 i art. 21 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”) oraz art. 2 pkt 2 dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. 2004, L 158, s. 77).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Jakubem Cupriakiem-Trojanem i Mateuszem Trojanem (zwanymi dalej łącznie „małżonkami, których dotyczy postępowanie główne”) a Wojewodą Mazowieckim (Polska) w przedmiocie wniosku o uznanie i transkrypcję do polskiego rejestru stanu cywilnego ich aktu małżeństwa zawartego w Niemczech.

Ramy prawne

Prawo Unii

Traktaty UE i FUE

3 Zgodnie z art. 4 ust. 2 TUE:

„Unia [Europejska] szanuje równość państw członkowskich wobec traktatów, jak również ich tożsamość narodową, nierozdzielnie związaną z ich podstawowymi strukturami politycznymi i konstytucyjnymi, w tym w odniesieniu do samorządu regionalnego i lokalnego. Szanuje podstawowe funkcje państwa, zwłaszcza funkcje mające na celu zapewnienie jego integralności terytorialnej, utrzymanie porządku publicznego oraz ochronę bezpieczeństwa narodowego. W szczególności bezpieczeństwo narodowe pozostaje w zakresie wyłącznej odpowiedzialności każdego państwa członkowskiego”.

4 Artykuł 20 TFUE stanowi:

„1. Ustanawia się obywatelstwo Unii. Obywatelem Unii jest każda osoba mająca obywatelstwo państwa członkowskiego. Obywatelstwo Unii ma charakter dodatkowy w stosunku do obywatelstwa krajowego, nie zastępując go jednak.

2. Obywatele Unii korzystają z praw i podlegają obowiązkom przewidzianym w traktatach. Mają między innymi prawo do:

a) swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich;

[...]

Prawa te są wykonywane na warunkach i w granicach określonych przez traktaty i środki przyjęte w ich zastosowaniu”.

5 Artykuł 21 ust. 1 TFUE przewiduje:

„Każdy obywatel Unii ma prawo do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich, z zastrzeżeniem ograniczeń i warunków ustanowionych w traktatach i środkach przyjętych w celu ich wykonania”.

Karta

6 Zgodnie z art. 7 Karty, zatytułowanym „Poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego”:

„Każdy ma prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, domu i komunikowania się”.

7 Artykuł 9 Karty, zatytułowany „Prawo do zawarcia małżeństwa i prawo do założenia rodziny”, głosi:

„Prawo do zawarcia małżeństwa i prawo do założenia rodziny są gwarantowane zgodnie z ustawami krajowymi regulującymi korzystanie z tych praw”.

- 8 Artykuł 21 Karty, zatytułowany „Niedyskryminacja”, przewiduje w ust. 1:
„Zakazana jest wszelka dyskryminacja w szczególności ze względu na [...] orientację seksualną”.

Dyrektywa 2004/38

- 9 Zgodnie z art. 1 lit. a) dyrektywy 2004/38 ustanawia ona warunki regulujące korzystanie z prawa swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich przez obywateli Unii i członków ich rodziny.
- 10 Artykuł 2 pkt 2 tej dyrektywy definiuje pojęcie „członka rodziny” do celów tej dyrektywy. Zgodnie z jej art. 2 pkt 2 lit. a) takim członkiem rodziny jest „współmałżonek”.

Prawo polskie

Konstytucja

- 11 Zgodnie z art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (zwanej dalej „Konstytucją”):
„Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej”.
- 12 Artykuł 47 Konstytucji stanowi:
„Każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym”.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy

- 13 Artykuł 1 ust. 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. nr 9, poz. 59), w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym, przewiduje:
„Małżeństwo zostaje zawarte, gdy mężczyzna i kobieta jednocześnie obecni złożą przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego oświadczenia, że wступują ze sobą w związek małżeński”.

Prawo o aktach stanu cywilnego

- 14 Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U. poz. 1741), w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym (zwanej dalej „ustawą o aktach stanu cywilnego”):
„Akty stanu cywilnego stanowią wyłączny dowód zdarzeń w nich stwierdzonych; ich niezgodność z prawdą może być udowodniona jedynie w postępowaniu sądowym”.
- 15 Artykuł 104 tej ustawy stanowi:
„1. Zagraniczny dokument stanu cywilnego, będący dowodem zdarzenia i jego rejestracji, może zostać przeniesiony do rejestru stanu cywilnego w drodze transkrypcji.

2. Transkrypcja polega na wiernym i literalnym przeniesieniu treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego zarówno językowo, jak i formalnie, bez żadnej ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego.

[...]

5. Transkrypcja jest obligatoryjna, jeżeli obywatel polski, którego dotyczy zagraniczny dokument stanu cywilnego, posiada akt stanu cywilnego potwierdzający zdarzenia wcześniejsze sporządzony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i żąda dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego lub ubiega się o polski dokument tożsamości lub nadanie numeru PESEL.

[...]”.

16 Artykuł 105 ust. 1 wspomnianej ustawy ma następujące brzmienie:

„Treść zagranicznego dokumentu stanu cywilnego przenosi się do rejestru stanu cywilnego, w formie czynności materialno-technicznej, zamieszczając w akcie stanu cywilnego adnotację o transkrypcji”.

17 Artykuł 107 tej ustawy przewiduje:

„Kierownik urzędu stanu cywilnego odmawia dokonania transkrypcji, jeżeli:

[...]

3) transkrypcja byłaby sprzeczna z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej”.

Prawo prywatne międzynarodowe

18 Artykuł 7 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. nr 80, poz. 432), w brzemieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym, stanowi:

„Prawa obcego nie stosuje się, jeżeli jego stosowanie miałyby skutki sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej”.

Kodeks postępowania cywilnego

19 Artykuł 1138 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. nr 43, poz. 296), w brzemieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym, przewiduje:

„Zagraniczne dokumenty urzędowe mają moc dowodową na równi z polskimi dokumentami urzędowymi [...]”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

- 20 Jakub Cupriak-Trojan, mający podwójne obywatelstwo polskie i niemieckie, i Mateusz Trojan, obywatel polski, zawarli związek małżeński w Berlinie (Niemcy) w dniu 6 czerwca 2018 r. Z postanowienia odsyłającego wynika, że w dniu złożenia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym przebywali oni w Niemczech, ale zamierzali przenieść się do Polski i tam przebywać jako małżeństwo.
- 21 W związku z zawarciem tego małżeństwa J. Cupriak-Trojan przyjął nazwisko M. Trojana jako drugi człon swojego własnego nazwiska. Na wniosek J. Cupriaka-Trojana kierownik Urzędu Stanu Cywilnego m.st. Warszawy (Polska) wydał decyzję, na mocy której zmieniono jego nazwisko w ten sam sposób w Polsce.
- 22 Ponadto J. Cupriak-Trojan złożył do kierownika Urzędu Stanu Cywilnego m.st. Warszawy wniosek o transkrypcję do polskich ksiąg stanu cywilnego aktu małżeństwa zawartego w Niemczech. Decyzją z dnia 8 sierpnia 2019 r. wniosek ten został rozpatrzony odmownie z tego powodu, że prawo polskie nie przewiduje małżeństw osób tej samej płci i że z uwagi na to transkrypcja takiego aktu małżeństwa naruszyłaby podstawowe zasady porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.
- 23 Małżonkowie, których dotyczy postępowanie główne, odwołali się od tej decyzji do Wojewody Mazowieckiego. Wojewoda ten utrzymał w mocy wspomnianą decyzję, a ponadto stwierdził sprzeczność pomiędzy formą niemieckiego wzoru aktu małżeństwa a jego polskim odpowiednikiem. Uznał on, że w przypadku transkrypcji aktu małżeństwa zawartego w Niemczech kierownik Urzędu Stanu Cywilnego m.st. Warszawy musiałby wpisać imiona i nazwiska dwóch mężczyzn, przy czym dane jednego z nich w rubryce „kobieta”. Ponieważ jednak w Polsce małżeństwo mogą zawrzeć tylko kobieta i mężczyzna, niedopuszczalne jest wpisanie do akt stanu cywilnego danych dwóch mężczyzn jako małżonków, i to niezależnie od oznaczenia poszczególnych rubryk we wzorze aktu.
- 24 Małżonkowie, których dotyczy postępowanie główne, wnieśli skargę na decyzję Wojewody Mazowieckiego do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie (Polska), podnosząc w szczególności, że obowiązek ochrony małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny ustanowiony w art. 18 Konstytucji nie oznacza zakazu odnotowania związku małżeńskiego osób tej samej płci zawartego za granicą.
- 25 Wyrokiem z dnia 1 lipca 2020 r. sąd ten oddalił tę skargę w szczególności na tej podstawie, że transkrypcja aktu małżeństwa takiego jak rozpatrywany w postępowaniu głównym naruszyłaby podstawowe zasady polskiego porządku prawnego w rozumieniu art. 107 pkt 3 ustawy o aktach stanu cywilnego. Przyjęcie rozumowania małżonków, których dotyczy postępowanie główne, powodowałoby bowiem współistnienie w krajowym porządku prawnym małżeństw zawartych między kobietą a mężczyzną i małżeństw jedнопłciowych, co nie jest przewidziane ani w Konstytucji, ani w ustawach krajowych, w szczególności w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym. Wspomniany sąd uznał również, że odmowa transkrypcji takiego aktu małżeństwa nie narusza ani art. 8 i 14 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „EKPC”), w związku z art. 12 tej konwencji, ani art. 21 ust. 1 TFUE. Spór w postępowaniu głównym dotyczy bowiem kwestii dotyczącej stanu cywilnego bez związku z prawem przemieszczania się i przebywania w państwie członkowskim.

- 26 Małżonkowie, których dotyczy postępowanie główne, wnieśli skargę kasacyjną od tego wyroku do Naczelnego Sądu Administracyjnego, będącego sądem odsyłającym. Uważają oni, że nieuznanie ich małżeństwa stanowi nieproporcjonalne ograniczenie ich swobody przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich z powodu odmiennej oceny ich stanu cywilnego w Polsce i w Niemczech. Zniechęca ich to do korzystania z tej swobody przemieszczania się lub wręcz utrudnia im to korzystanie. W szczególności perspektywa życia w dwóch różnych stanach cywilnych, a mianowicie jako osoby pozostające w związku małżeńskim w Niemczech i jako osoby stanu wolnego w Polsce, i braku możliwości dalszego prowadzenia w Polsce takiego samego życia prywatnego i rodzinnego co w Niemczech, mogłaby zniechęcić ich do przebywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- 27 Sąd odsyłający żywi wątpliwości co do wykładni art. 20 ust. 2 lit. a) i art. 21 ust. 1 TFUE, odczytywanych w świetle art. 7 i art. 21 ust. 1 Karty.
- 28 Sąd ten zauważa, że w Polsce transkrypcja zagranicznego dokumentu stanu cywilnego polega na wiernym i dosłownym przeniesieniu treści tego dokumentu do polskiego rejestru stanu cywilnego, zarówno pod względem językowym, jak i formalnym, bez jakiegokolwiek ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych we wspomnianym dokumencie. Jego treść przenosi się do rejestru stanu cywilnego w formie czynności materialno-technicznej, zamieszczając w akcie stanu cywilnego adnotację o transkrypcji. W wyniku transkrypcji powstaje polski akt stanu cywilnego, który „odrywa się” od aktu pierwotnego rejestrującego zdarzenie i którego dalsze losy w polskim porządku prawnym są niezależne od losów zagranicznego aktu. Zgodnie z art. 3 ustawy o aktach stanu cywilnego bezpośrednim skutkiem prawnym transkrypcji zagranicznego aktu stanu cywilnego jest utworzenie polskiego aktu stanu cywilnego, który ma moc dowodową równą aktom stanu cywilnego utworzonym w Polsce.
- 29 Sąd odsyłający zauważa, że kwestie stanu cywilnego i wiążące się z nim regulacje dotyczące małżeństwa są materią należącą do kompetencji państw członkowskich. Sąd ten zastanawia się jednak, czy różnica między regulacjami mającymi zastosowanie w Niemczech i tymi mającymi zastosowanie w Polsce nie skutkuje naruszeniem przyznanej każdemu obywatelowi Unii swobody przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich.
- 30 W tym kontekście, odnosząc się do wyroku z dnia 24 listopada 2016 r., Parris (C-443/15, EU:C:2016:897, pkt 59), sąd odsyłający podkreśla, że państwa członkowskie dysponują zakresem uznania w odniesieniu do wprowadzania lub niewprowadzenia małżeństwa dla osób tej samej płci do swoich porządków prawnych. Jednakże zgodnie z orzecznictwem Trybunału państwa członkowskie są zobowiązane do wykonywania swoich kompetencji zgodnie z prawem Unii, a w szczególności z prawem do swobodnego przemieszczania się i pobytu.
- 31 Zgodnie z orzecznictwem Trybunału wynikającym z wyroków z dnia 5 czerwca 2018 r., Coman i in. (C-673/16, EU:C:2018:385), i z dnia 14 grudnia 2021 r., Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo” (C-490/20, EU:C:2021:1008), prawo Unii przyznaje obywatelom państw członkowskich także prawo do prowadzenia przez nich zwykłego życia rodzinnego tak w przyjmującym państwie członkowskim, jak i w państwie członkowskim, którego przynależność państwową posiadają, w przypadku powrotu do tego ostatniego państwa, z którym to prawem wiąże się obecność członków rodziny. W konsekwencji sąd odsyłający zastanawia się w szczególności nad tym, czy nie następuje ograniczenie prawa małżonków, których dotyczy postępowanie główne, do prowadzenia życia rodzinnego w państwie członkowskim, którego obywatelstwo posiadają, w niniejszym przypadku w Polsce, jako pary małżeńskiej, oraz do korzystania ze związanych z tym praw.

- 32 W tym względzie sąd odsyłający zauważa, że zgodnie z orzecznictwem krajowym prawo Unii nie przewiduje bezwzględnego obowiązku przeniesienia do krajowego rejestru stanu cywilnego aktów stanu cywilnego sporządzonych w innych państwach członkowskich, w tym małżeństwa, oraz że odmowa przeniesienia zagranicznego dokumentu stanu cywilnego może być uzasadniona zastosowaniem art. 107 pkt 3 ustawy o aktach stanu cywilnego. Sądy krajowe orzekały również, że wprowadzenie do polskiego porządku prawnego małżeństwa osób tej samej płci w drodze transkrypcji do rejestru stanu cywilnego może rodzić pytania o możliwość upodobnienia takiego związku do małżeństwa przewidzianego w polskim prawie cywilnym. Sąd odsyłający zauważa jednak również, że sądy krajowe nie przeprowadziły jeszcze w tej dziedzinie pogłębionej analizy wymienionych kwestii w kontekście swobody przemieszczania się i pobytu przy uwzględnieniu praw podstawowych ustanowionych w art. 7 i art. 21 ust. 1 Karty.
- 33 W tym względzie sąd odsyłający powołuje się na orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczące prawnego uznania związków osób tej samej płci w szczególności w kontekście prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, ustanowionego w art. 8 EKPC.
- 34 Sąd odsyłający rozważa dwie możliwości rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym, przy czym skłania się ku pierwszej z nich. Z jednej strony uważa on, iż usprawiedliwiony może być taki sposób wykładni art. 20 ust. 2 lit. a) i art. 21 ust. 1 TFUE, że odmowa transkrypcji, taka jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, stanowi naruszenie przez dane państwo członkowskie prawa obywateli Unii do prowadzenia życia rodzinnego jako osób pozostających w związku małżeńskim, których akt małżeństwa jest wpisany do rejestru stanu cywilnego innego państwa członkowskiego, i jednocześnie jest oznaką dyskryminacji ze względu na płeć i orientację seksualną. Wynikałoby z tego, że odmowa ta uniemożliwia tym osobom korzystanie w pełni z ich prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu w tym państwie członkowskim.
- 35 Z drugiej strony te dwa postanowienia traktatu można interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie odmowie dokonania transkrypcji, takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, w zakresie, w jakim odmowa ta nie pozbawia obywateli Unii ich prawa do swobodnego przemieszczania się i przebywania w państwie członkowskim, które odmówiło takiej transkrypcji. W niniejszym przypadku zagraniczny dokument urzędowy stanu cywilnego wydany w innym państwie członkowskim, w tym dokument stwierdzający zawarcie małżeństwa, ma moc dowodową na równi z dokumentami urzędowymi wydanymi przez organy polskie. Poza koniecznością tłumaczenia dokumentu na język krajowy brak jest dalszych ograniczeń w posługiwaniu się takim dokumentem urzędowym sporządzonym w innym państwie członkowskim.
- 36 W tych okolicznościach Naczelny Sąd Administracyjny postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy przepisy art. 20 ust. 2 [lit. a)] i art. 21 ust. 1 TFUE odczytywane w związku z art. 7 i art. 21 ust. 1 [Karty] oraz art. 2 pkt 2 dyrektywy [2004/38] należy interpretować w ten sposób, że stoją na przeszkodzie temu, by właściwe organy państwa członkowskiego, którego przynależność państwową posiada obywatel Unii, który zawarł małżeństwo z innym obywatelem Unii (osobą tej samej płci) w jednym z państw członkowskich zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, mogły odmówić uznania i przeniesienia w drodze transkrypcji do krajowego rejestru stanu cywilnego tego aktu małżeństwa, uniemożliwiając tym osobom przebywanie w tym państwie w takim stanie cywilnym i pod tym samym nazwiskiem rodzowym, z tej przyczyny, że prawo państwa przyjmującego nie przewiduje małżeństwa osób tej samej płci[?]”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 37 Na wstępie należy stwierdzić, że pytanie prejudycjalne dotyczy art. 20 i 21 TFUE, odczytywanych w świetle Karty oraz art. 2 pkt 2 dyrektywy 2004/38. Spór w postępowaniu głównym odnosi się zaś do wniosku małżonków, których dotyczy postępowanie główne, o transkrypcję ich aktu małżeństwa zawartego w Niemczech do polskiego rejestru stanu cywilnego dla celów uznania ich za osoby pozostające w związku małżeńskim w Polsce, czyli w państwie członkowskim, którego obywatelstwo posiadają. Przedmiot tego sporu nie jest zatem objęty zakresem stosowania tej dyrektywy, która reguluje jedynie warunki wjazdu i pobytu obywateli Unii na terytorium państw członkowskich innych niż państwo, którego obywatelstwo posiadają (zob. podobnie wyrok z dnia 5 czerwca 2018 r., Coman i in., C-673/16, EU:C:2018:385, pkt 20 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 38 W tych okolicznościach należy uznać, że poprzez swoje pytanie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 20 i art. 21 ust. 1 TFUE, odczytywane w świetle art. 7 i art. 21 ust. 1 Karty, należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniom państwa członkowskiego, które ze względu na to, iż prawo tego państwa członkowskiego nie dopuszcza małżeństw osób tej samej płci, nie zezwalają na uznanie małżeństwa legalnie zawartego przez dwóch mających tę samą płć obywateli wspomnianego państwa członkowskiego w trakcie korzystania z przysługującej im swobody przemieszczania się i pobytu w innym państwie członkowskim, w którym rozwinęli oni lub umocnili życie rodzinne, ani na transkrypcję w tym celu aktu małżeństwa do rejestru stanu cywilnego tego pierwszego państwa członkowskiego.
- 39 Należy zauważyć, że J. Cupriakowi-Trojanowi, posiadającemu podwójne obywatelstwo polskie i niemieckie, oraz M. Trojanowi, jako obywatelowi polskiemu, przysługuje na mocy art. 20 ust. 1 TFUE status obywatela Unii.
- 40 Ów status obywatela Unii stanowi podstawowy status obywateli państw członkowskich [wyroki: z dnia 20 września 2001 r., Grzelczyk, C-184/99, EU:C:2001:458, pkt 31; z dnia 29 kwietnia 2025 r., Komisja/Malta (Obywatelstwo w zamian za inwestycje), C-181/23, EU:C:2025:283, pkt 92].
- 41 Artykuł 20 ust. 2 oraz art. 21 i 22 TFUE wiążą ze wspomnianym statusem szereg praw. Zgodnie z art. 20 ust. 2 lit. a) i art. 21 ust. 1 TFUE obywatelstwo Unii nadaje każdemu obywatelowi Unii w szczególności podstawowe i indywidualne prawo do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, z zastrzeżeniem ograniczeń i warunków ustanowionych w traktacie i środków przyjętych w celu ich stosowania (wyroki: z dnia 7 października 2010 r., Lassal, C-162/09, EU:C:2010:592, pkt 29; z dnia 13 września 2016 r., Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, pkt 70; z dnia 4 października 2024 r., Mirin, C-4/23, EU:C:2024:845, pkt 52).
- 42 Jak wynika z orzecznictwa Trybunału, obywatel państwa członkowskiego, który jako obywatel Unii skorzystał ze swobody przemieszczania się i pobytu w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie pochodzenia, może powoływać się na związane z tym statusem prawa, w szczególności prawa przewidziane w art. 21 ust. 1 TFUE, w stosownym przypadku również wobec swego państwa członkowskiego pochodzenia (wyroki: z dnia 23 października 2007 r., Morgan i Bucher, C-11/06 i C-12/06, EU:C:2007:626, pkt 22; a także z dnia 5 czerwca 2018 r., Coman i in., C-673/16, EU:C:2018:385, pkt 31).
- 43 Jednym z praw, które wspomniany przepis przyznaje obywatelom państw członkowskich, jest prawo do tego, by prowadzili swoje życie rodzinne zarówno w przyjmującym państwie członkowskim, jak i w państwie członkowskim, którego przynależność państwową posiadają,

ciesząc się w nim obecnością u swego boku członków rodziny, w tym małżonka (zob. podobnie wyroki: z dnia 14 listopada 2017 r., Lounes, C-165/16, EU:C:2017:862, pkt 52; a także z dnia 5 czerwca 2018 r., Coman i in., C-673/16, EU:C:2018:385, pkt 32, 34).

- 44 W tym względzie, co się tyczy członków rodziny obywatela Unii będących obywatelami państw trzecich, Trybunał orzekł, że w sytuacji gdy w związku z rzeczywistym pobytem obywatela Unii w państwie członkowskim innym niż to, którego przynależność państwową posiada, na podstawie dyrektywy 2004/38 i w poszanowaniu określonych w niej warunków, życie rodzinne rozwinęło lub umocniło się w tym państwie członkowskim, skuteczność (effet utile) praw, które dany obywatel Unii wywodzi z art. 21 ust. 1 TFUE, wymaga, by życie rodzinne, które ów obywatel prowadził w rzeczonym państwie członkowskim, mogło toczyć się dalej po jego powrocie do państwa członkowskiego jego przynależności państwowej, co w szczególności pociąga za sobą obowiązek przyznania przez to państwo pochodnego prawa pobytu zainteresowanemu członkowi rodziny będącemu obywatelem państwa trzeciego. W braku takiego pochodnego prawa pobytu ów obywatel Unii mógłby bowiem zostać odwiedziony od opuszczenia państwa członkowskiego, którego przynależność państwową posiada, w celu skorzystania z przysługującego mu na podstawie art. 21 ust. 1 TFUE prawa pobytu w innym państwie członkowskim lub od powrotu do państwa pochodzenia po skorzystaniu z tego prawa z tego względu, że nie miałyby pewności, czy po powrocie do tego państwa mógłby dalej prowadzić wspólne życie, które rozwinął lub umocnił w przyjmującym państwie członkowskim (zob. podobnie wyroki: z dnia 11 grudnia 2007 r., Eind, C-291/05, EU:C:2007:771, pkt 35, 36; a także z dnia 12 marca 2014 r., O. i B., C-456/12, EU:C:2014:135, pkt 54).
- 45 Trybunał miał już w szczególności sposobność stwierdzić, że istnieje taki obowiązek przyznania pochodnego prawa pobytu małżonkowi obywatela Unii w sytuacji, w której małżonek ten był będącym tej samej płci co obywatel Unii obywatelem państwa trzeciego, a małżeństwo z tym obywatelem Unii zostało legalnie zawarte w przyjmującym państwie członkowskim (zob. podobnie w wyrok z dnia 5 czerwca 2018 r., Coman i in., C-673/16, EU:C:2018:385, pkt 53, 56).
- 46 Co się tyczy sytuacji dwóch obywateli Unii, którzy – tak jak w sprawie w postępowaniu głównym – prowadzą wspólne życie w przyjmującym państwie członkowskim i zawarli w nim małżeństwo zgodnie z prawem tego ostatniego państwa członkowskiego, skuteczność (effet utile) praw, które obywatele ci wywodzą z art. 21 ust. 1 TFUE, wymaga tym bardziej, by obywatele ci mogli mieć pewność, że będą mogli kontynuować w państwie członkowskim, z którego pochodzą, życie rodzinne, które rozwinęli lub umocnili w przyjmującym państwie członkowskim, w szczególności w wyniku zawarcia przez nich małżeństwa.
- 47 Oczywiście w obecnym stanie prawa Unii normy dotyczące małżeństwa należą do kompetencji państw członkowskich, a prawo Unii nie może naruszać tej kompetencji. Te państwa członkowskie mają zatem swobodę w zakresie wprowadzenia w ich prawie krajowym małżeństwa dla osób tej samej płci (zob. podobnie wyroki: z dnia 5 czerwca 2018 r., Coman i in., C-673/16, EU:C:2018:385, pkt 37; a także z dnia 14 grudnia 2021 r., Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo”, C-490/20, EU:C:2021:1008, pkt 52).
- 48 Jednakże każde państwo członkowskie powinno wykonywać tę kompetencję zgodnie z prawem Unii, a w szczególności zgodnie z postanowieniami traktatu FUE dotyczącymi swobody przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich przyznanej każdemu obywatelowi Unii, uznając w tym celu stan cywilny ustalony w innym państwie członkowskim

zgodnie z prawem tego państwa (wyroki: z dnia 14 grudnia 2021 r., *Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo”*, C-490/20, EU:C:2021:1008, pkt 52; z dnia 4 października 2024 r., *Mirin*, C-4/23, EU:C:2024:845, pkt 53).

- 49 W niniejszej sprawie z informacji przedstawionych przez sąd odsyłający wynika, że małżonkowie, których dotyczy postępowanie główne, wnoszą do organów polskich o transkrypcję do polskiego rejestru stanu cywilnego aktu małżeństwa, które zawarli w trakcie korzystania z przysługującej im swobody przemieszczania się i pobytu w Niemczech, dla celów uznania tego małżeństwa w Polsce. Wniosek ten został rozpatrzony odmownie na tej podstawie, że prawo polskie nie dopuszcza małżeństw osób tej samej płci, a zatem nie zezwala na taką transkrypcję.
- 50 Sąd odsyłający ma wątpliwości co do konsekwencji takiej odmowy dla możliwości kontynuowania w Polsce przez tych małżonków życia rodzinnego rozwiniętego lub umocnionego w Niemczech wskutek zawarcia przez nich małżeństwa. W tym względzie – z zastrzeżeniem dokonania weryfikacji przez ten sąd – wspomniani małżonkowie wyjaśnili w uwagach przedstawionych Trybunałowi, że przez pewien okres, w którym M. Trojan mieszkał i pracował w Polsce, J. Cupriak-Trojan pozostawał bez pracy i nie był objęty publicznym ubezpieczeniem zdrowotnym, podczas gdy byłby nim objęty, gdyby skutki ich małżeństwa były uznawane w Polsce. Podobnie wniosek o aktualizację nazwiska J. Cupriaka-Trojana w księdze wieczystej został uwzględniony przez polski sąd w odniesieniu do jednej z należących do niego nieruchomości, lecz został rozpatrzony odmownie przez inny sąd polski w odniesieniu do innej nieruchomości na tej podstawie, że aktu małżeństwa osób tej samej płci nie uznaje się za podstawę takiego wniosku.
- 51 W tym względzie należy stwierdzić, że odmowa uznania przez organy państwa członkowskiego, którego przynależność państwową posiada dwóch obywateli Unii tej samej płci, małżeństwa zawartego przez nich zgodnie z prawem na podstawie procedur przewidzianych w tym celu w innym państwie członkowskim, w którym ci obywatele Unii skorzystali z przysługującej im swobody przemieszczania się i pobytu, może stanowić przeszkodę w wykonywaniu prawa ustanowionego w art. 21 TFUE, ponieważ taka odmowa może spowodować dla nich poważne niedogodności na płaszczyźnie administracyjnej, zawodowej i prywatnej (zob. analogicznie wyrok z dnia 4 października 2024 r., *Mirin*, C-4/23, EU:C:2024:845, pkt 55 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 52 W szczególności taka odmowa uniemożliwia wspomnianym obywatelom Unii, którzy rozwinęli lub umocnili życie rodzinne w trakcie pobytu w przyjmującym państwie członkowskim, mieszkając w nim jako osoby pozostające w związku małżeńskim, kontynuowanie tego życia rodzinnego z jednoczesnym korzystaniem z tego statusu prawnego, pewnego i skutecznego wobec osób trzecich, oraz zmusza ich do życia jako osoby stanu wolnego po powrocie do państwa członkowskiego pochodzenia.
- 53 Tak więc w braku uznania tego małżeństwa w państwie członkowskim pochodzenia istnieje konkretne ryzyko, że owi obywatele napotkają poważne utrudnienia w organizacji życia rodzinnego w ramach powrotu do tego państwa członkowskiego, ponieważ w wielu działaniach życia codziennego, zarówno w sferze publicznej, jak i w sferze prywatnej, nie mają oni możliwości powoływania się na swój stan małżeński, który niemniej jednak został legalnie ustanowiony w przyjmującym państwie członkowskim.

- 54 Wynika stąd, że odmowa uznania przez organy państwa członkowskiego małżeństwa dwóch obywateli Unii tej samej płci zawartego podczas ich pobytu w innym państwie członkowskim stanowi przeszkodę w wykonywaniu ustanowionego w art. 21 ust. 1 TFUE prawa tych obywateli Unii do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich. Odmowa taka będzie bowiem skutkowałą tym, że wspomniani obywatele Unii zostaną pozbawieni możliwości powrotu do państwa członkowskiego, którego są obywatelami, w celu kontynuowania tam życia rodzinnego rozwiniętego lub umocnionego w przyjmującym państwie członkowskim.
- 55 Jednakże zgodnie z utrwalonym orzecznictwem ograniczenie swobodnego przemieszczania się osób, które – jak w sprawie w postępowaniu głównym – jest niezwiązane z przynależnością państwową zainteresowanych osób, może być uzasadnione, jeżeli opiera się na obiektywnych względach interesu ogólnego oraz jeżeli jest proporcjonalne do uzasadnionego celu realizowanego przez prawo krajowe (wyrok z dnia 5 czerwca 2018 r., *Coman i in.*, C-673/16, EU:C:2018:385, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo). Ponadto, jeżeli przyjęty przez państwo członkowskie środek, który ogranicza podstawową swobodę gwarantowaną przez traktat FUE, jest uzasadniony nadrzędnym względem interesu ogólnego uznanym przez prawo Unii, środek taki należy uznać za środek stosowania prawa Unii w rozumieniu art. 51 ust. 1 Karty, wobec czego powinien on być zgodny z prawami podstawowymi zapisanymi w Karcie (zob. podobnie wyroki: z dnia 30 kwietnia 2014 r., *Pfleger i in.*, C-390/12, EU:C:2014:281, pkt 36; a także z dnia 10 lipca 2025 r., *INTERZERO i in.*, C-254/23, EU:C:2025:569, pkt 105).
- 56 Z orzecznictwa Trybunału wynika, że środek jest proporcjonalny, gdy pozostając zdatnym do osiągnięcia zamierzonego celu, nie wykracza poza to, co jest konieczne do jego osiągnięcia (wyrok z dnia 5 czerwca 2018 r., *Coman i in.*, C-673/16, EU:C:2018:385, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo). Ponadto nie można dążyć do celu interesu ogólnego bez uwzględnienia okoliczności, że trzeba pogodzić go z prawami podstawowymi, których dotyczy środek, dokonując zbilansowanego wyważenia między tym celem z jednej strony a rozpatrywanymi prawami z drugiej strony w celu zapewnienia, by niedogodności spowodowane przez ten środek nie były nadmierne w stosunku do zamierzonych celów [wyroki: z dnia 22 listopada 2022 r., *Luxembourg Business Registers*, C-37/20 i C-601/20, EU:C:2022:912, pkt 64; z dnia 23 marca 2023 r., *Generalstaatsanwaltschaft Bamberg (Wyjątek od zasady ne bis in idem)*, C-365/21, EU:C:2023:236, pkt 59; a także z dnia 10 lipca 2025 r., *INTERZERO i in.*, C-254/23, EU:C:2025:569, pkt 109].
- 57 W niniejszej sprawie z informacji przekazanych przez sąd odsyłający wynika, że wniosek małżonków, których dotyczy postępowanie główne, obejmujący transkrypcję aktu małżeństwa zawartego w Niemczech do polskiego rejestru stanu cywilnego do celów uznania tego małżeństwa w Polsce, został rozpatrzony odmownie na tej podstawie, że prawo polskie nie dopuszcza małżeństw osób tej samej płci i że w konsekwencji taka transkrypcja naruszyłaby podstawowe zasady polskiego porządku prawnego.
- 58 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 4 ust. 2 TUE Unia szanuje tożsamość narodową państw członkowskich, nierozzerwalnie związaną z ich podstawowymi strukturami politycznymi i konstytucyjnymi (wyrok z dnia 5 czerwca 2018 r., *Coman i in.*, C-673/16, EU:C:2018:385, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 59 Ponadto zgodnie z art. 9 Karty prawo do zawarcia małżeństwa i prawo do założenia rodziny są gwarantowane zgodnie z ustawami krajowymi regulującymi korzystanie z tych praw.

- 60 Poza tym Trybunał wielokrotnie przypominał, że pojęcie „porządku publicznego” jako uzasadnienie odstępstwa od podstawowej swobody powinno być interpretowane w sposób wąski, tak aby jego zasięg nie był określany jednostronnie przez każde państwo członkowskie bez kontroli ze strony instytucji Unii. Wynika stąd, że porządek publiczny może być przywołany jedynie w przypadku realnego i wystarczająco poważnego zagrożenia dla jednego z podstawowych interesów społeczeństwa (wyrok z dnia 5 czerwca 2018 r., Coman i in., C-673/16, EU:C:2018:385, pkt 44 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 61 Spoczywający na państwie członkowskim pochodzenia obowiązek uznania małżeństwa obywateli Unii tej samej płci zawartego w przyjmującym państwie członkowskim w trakcie korzystania z przysługującej im swobody przemieszczania się i pobytu, po to, aby umożliwić im powrót do państwa członkowskiego, którego są obywatelami, i kontynuowanie w nim życia rodzinnego z jednoczesnym korzystaniem ze stanu małżeńskiego ustanowionego zgodnie z prawem w przyjmującym państwie członkowskim, nie ma zaś wpływu na instytucję małżeństwa w państwie członkowskim pochodzenia, która jest zdefiniowana przez prawo krajowe i należy, jak przypomniano w pkt 47 niniejszego wyroku, do kompetencji państw członkowskich. Nie oznacza on bowiem, by państwo członkowskie miało obowiązek wprowadzenia w swoim prawie krajowym instytucji małżeństwa osób tej samej płci. Sprowadza się on do obowiązku zagwarantowania uznania takich małżeństw, zawartych w przyjmującym państwie członkowskim i zgodnie z prawem tego państwa, do celów wykonywania praw, które obywatele ci wywodzą z prawa Unii (zob. podobnie wyroki: z dnia 5 czerwca 2018 r., Coman i in., C-673/16, EU:C:2018:385, pkt 45; a także z dnia 14 grudnia 2021 r., Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo”, C-490/20, EU:C:2021:1008, pkt 56, 57).
- 62 A zatem tego rodzaju obowiązek uznania nie narusza tożsamości narodowej ani nie zagraża porządkowi publicznemu państwa członkowskiego pochodzenia.
- 63 Uwzględniając orzecznictwo przypomniane w pkt 55 niniejszego wyroku, należy dodać, że środek krajowy, który może utrudniać korzystanie ze swobody przemieszczania się osób, tylko wtedy może być uzasadniony, gdy jest zgodny z gwarantowanymi w Karcie prawami podstawowymi, nad których przestrzeganiem czuwa Trybunał, a w szczególności z prawem do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, o którym mowa w jej art. 7, a także z zakazem wszelkiej dyskryminacji ze względu na orientację seksualną, o którym mowa w jej art. 21 ust. 1 (zob. podobnie wyroki: z dnia 5 czerwca 2018 r., Coman i in., C-673/16, EU:C:2018:385, pkt 47; z dnia 14 grudnia 2021 r., Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo”, C-490/20, EU:C:2021:1008, pkt 58; a także z dnia 4 października 2024 r., Mirin, C-4/23, EU:C:2024:845, pkt 62).
- 64 W tym względzie, co się tyczy prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego zagwarantowanego w art. 7 Karty, z wyjaśnień dotyczących Karty praw podstawowych (Dz.U. 2007, C 303, s. 17) wynika, że zgodnie z art. 52 ust. 3 Karty prawa gwarantowane w jej art. 7 mają takie samo znaczenie i zakres jak prawa gwarantowane w art. 8 EKPC, przy czym to ostatnie postanowienie stanowi próg ochrony minimalnej (zob. wyrok z dnia 4 października 2024 r., Mirin, C-4/23, EU:C:2024:845, pkt 63 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 65 Z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wynika, że relacja, jaką utrzymuje para osób tej samej płci, może się mieścić w zakresie pojęcia „życia prywatnego”, jak również pojęcia „życia rodzinnego”, tak samo jak relacja pary osób odmiennej płci znajdującej się w takiej samej sytuacji (wyrok z dnia 5 czerwca 2018 r., Coman i in., C-673/16, EU:C:2018:385, pkt 50 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 66 W tym względzie Europejski Trybunał Praw Człowieka orzekł, że art. 8 EKPC nakłada na państwa członkowskie pozytywny obowiązek ustanowienia ram prawnych umożliwiających prawne uznanie i ochronę par osób tej samej płci oraz że Rzeczpospolita Polska nie wywiązała się z tego obowiązku, co spowodowało, że zainteresowane osoby nie były w stanie uregulować podstawowych aspektów swojego życia prywatnego i rodzinnego. W odniesieniu do osób tej samej płci, które zawarły zgodnie z prawem małżeństwo za granicą, trybunał ten stwierdził w szczególności, że odmawiając zarejestrowania tego małżeństwa w jakiegokolwiek formie, władze polskie pozostawiły te osoby w próżni prawnej i nie zaspokoili podstawowych potrzeb w zakresie uznania i ochrony par osób tej samej płci pozostających w stabilnym związku. Wspomniany trybunał uznał zatem, że żadna z podstaw interesu publicznego przedstawionych przez rząd polski nie jest nadrzędna wobec interesu tych osób w odpowiednim uznaniu i ochronie prawnej ich związków (wyroki ETPC: z dnia 12 grudnia 2023 r. w sprawie Przybyszewska i in. przeciwko Polsce, CE:ECHR:2023:1212JUD001145417, §§ 113, 123, 124; z dnia 19 września 2024 r., Formela i in. przeciwko Polsce, CE:ECHR:2024:0919JUD005882812, §§ 20, 25, 26, 29; a także z dnia 24 kwietnia 2025 r., Andersen przeciwko Polsce, CE:ECHR:2025:0424JUD005366220, §§ 11, 14–19).
- 67 Wobec tego brak uznania małżeństwa zawartego przez dwóch obywateli Unii tej samej płci zgodnie z prawem państwa członkowskiego, w którym ci obywatele Unii korzystali z przysługującej im swobody przemieszczania się i pobytu, na tej podstawie, że prawo państwa członkowskiego, którego ci obywatele Unii przynależność państwową posiadają i w którym chcą kontynuować życie prywatne i rodzinne, nie dopuszcza małżeństw osób tej samej płci, jest sprzeczny z prawami podstawowymi, które art. 7 Karty gwarantuje parom osób tej samej płci.
- 68 A zatem, jak zauważył w istocie rzecznik generalny w pkt 36 opinii, do państwa członkowskiego, które nie dopuszcza małżeństw osób tej samej płci, należy ustanowienie odpowiednich procedur uznania takiego małżeństwa, gdy zostało ono zawarte przez dwóch obywateli Unii w trakcie korzystania z przysługującej im swobody przemieszczania się i pobytu zgodnie z prawem przyjmującego państwa członkowskiego.
- 69 W tym względzie należy zauważyć, że wybór sposobu uznawania małżeństw zawartych przez obywateli Unii w trakcie korzystania z przysługującej im swobody przemieszczania się i pobytu w innym państwie członkowskim należy do zakresu uznania, jakim dysponują państwa członkowskie w ramach wykonywania ich kompetencji, o której mowa w pkt 47 niniejszego wyroku, w dziedzinie norm dotyczących małżeństwa. A zatem transkrypcja aktów małżeństwa do rejestru stanu cywilnego tych państw członkowskich stanowi tylko jeden ze sposobów umożliwiających takie uznanie. Jest jednak konieczne, aby sposoby te nie czyniły niemożliwym lub nadmiernie utrudnionym wykonywania praw przyznanych w art. 21 TFUE.
- 70 Ponadto, gdy państwa członkowskie korzystają z zakresu uznania, jakim dysponują w celu ustanowienia odpowiednich procedur uznania małżeństwa zawartego przez dwóch obywateli Unii w trakcie korzystania z przysługującej im swobody przemieszczania się i pobytu w innym państwie członkowskim, są one zobowiązane do poszanowania art. 21 ust. 1 Karty. W tym względzie należy uściślić, że zakaz wszelkiej dyskryminacji ze względu na orientację seksualną ustanowiony w tym postanowieniu jest jako ogólna zasada prawa Unii normą o charakterze bezwzględnie wiążącym (zob. analogicznie wyroki: z dnia 15 stycznia 2014 r., Association de médiation sociale, C-176/12, EU:C:2014:2, pkt 47; z dnia 17 kwietnia 2018 r., Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, pkt 76; z dnia 22 stycznia 2019 r., Cresco Investigation, C-193/17, EU:C:2019:43, pkt 76).

- 71 W niniejszej sprawie, mimo że co do zasady akty małżeństwa sporządzone za granicą mogą wywoływać skutki dowodowe równoważne skutkom polskich aktów małżeństwa, w praktyce wywodzenie praw wynikających z tych aktów jest nadmiernie utrudnione, a wręcz niemożliwe, ponieważ w braku transkrypcji tych dokumentów do polskiego rejestru stanu cywilnego uznanie tychże dokumentów podlega uprawnieniom dyskrecyjnym tych organów administracyjnych i może w konsekwencji stanowić przedmiot rozbieżnych decyzji wspomnianych organów, co ilustrują okoliczności sprawy w postępowaniu głównym przywołane w pkt 50 niniejszego wyroku.
- 72 Zarówno z informacji dostarczonych przez sąd odsyłający, jak i z uwag przedstawionych Trybunałowi przez rząd polski wynika bowiem, że transkrypcja aktu małżeństwa do polskiego rejestru stanu cywilnego stanowi jedyny przewidziany w prawie polskim środek pozwalający na to, aby małżeństwo zawarte w państwie członkowskim innym niż Rzeczpospolita Polska zostało faktycznie uznane przez polskie organy administracyjne.
- 73 Wobec tego wykonanie prawa do tego, by małżeństwo zawarte w innym państwie członkowskim zostało uznane, może zostać podważone przez uprawnienia dyskrecyjne, jakimi dysponują właściwe organy w ramach postępowania w sprawie uznania aktu małżeństwa, skoro te uprawnienia dyskrecyjne skutkują rozbieżnymi podejściami w odniesieniu do takiego uznania, co może spowodować poważne niedogodności na płaszczyźnie administracyjnej, zawodowej i prywatnej wspomniane w pkt 51 niniejszego wyroku (zob. analogicznie wyrok z dnia 4 października 2024 r., Mirin, C-4/23, EU:C:2024:845, pkt 69).
- 74 Ponadto z informacji przedstawionych Trybunałowi wynika, że zgodnie z prawem polskim pary osób odmiennej płci korzystają z możliwości transkrypcji ich aktu małżeństwa do polskiego rejestru stanu cywilnego, gdy małżeństwo to zostało zawarte w innym państwie członkowskim. Natomiast pary tej samej płci, takie jak ta, której dotyczy postępowanie główne, nie mogą ze względu na swoją orientację seksualną spełniać przewidzianych w prawie polskim warunków uzyskania takiej transkrypcji.
- 75 O ile zaś, jak przypomniano w pkt 69 niniejszego wyroku, państwa członkowskie dysponują zakresem uznania w odniesieniu do sposobów uznawania małżeństw zawartych przez obywateli Unii w trakcie korzystania z przysługującej im swobody przemieszczania się i pobytu w innym państwie członkowskim, o tyle brak sposobu uznawania równoważnego z tym przyznanym parom osób odmiennej płci stanowi dyskryminację ze względu na orientację seksualną, zakazaną przez art. 21 ust. 1 Karty. Wynika z tego, że jeżeli państwo członkowskie w ramach tego zakresu uznania zdecyduje się ustanowić w swoim prawie krajowym jeden sposób uznawania małżeństw zawartych przez obywateli Unii w trakcie korzystania z przysługującej im swobody przemieszczania się i pobytu w innym państwie członkowskim, taki jak w niniejszym przypadku transkrypcja aktu małżeństwa do rejestru stanu cywilnego, to państwo członkowskie jest zobowiązane stosować ten sposób bez rozróżnienia do małżeństw zawieranych przez osoby tej samej płci oraz małżeństw zawieranych przez osoby odmiennej płci.
- 76 Wreszcie należy uściślić, że zarówno art. 20 i art. 21 ust. 1 TFUE, jak i art. 7 i art. 21 ust. 1 Karty są same w sobie wystarczające i nie muszą być dookreślane przepisami prawa Unii lub prawa krajowego, aby przyznawać jednostkom prawa, na które – jako takie – mogą się one bezpośrednio powoływać. Wobec tego, gdyby sąd odsyłający miał stwierdzić, że nie jest możliwe dokonanie wykładni prawa krajowego w sposób zgodny z prawem Unii, byłby on zobowiązany zapewnić, w ramach swoich kompetencji, ochronę prawną przysługującą jednostkom na podstawie tych postanowień i zagwarantować ich pełną skuteczność, w razie potrzeby poprzez odstąpienie od

stosowania odnośnych przepisów krajowych (zob. podobnie wyroki: z dnia 17 kwietnia 2018 r., Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, pkt 78, 79; a także z dnia 3 czerwca 2025 r., Kinsa, C-460/23, EU:C:2025:392, pkt 72).

- 77 W świetle całości powyższych rozważań na zadane pytanie należy odpowiedzieć, że art. 20 i art. 21 ust. 1 TFUE, odczytywane w świetle art. 7 i art. 21 ust. 1 Karty, należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniom państwa członkowskiego, które ze względu na to, iż prawo tego państwa członkowskiego nie dopuszcza małżeństw osób tej samej płci, nie zezwalają na uznanie małżeństwa legalnie zawartego przez dwóch mających tę samą płć obywateli wspomnianego państwa członkowskiego w trakcie korzystania z przysługującej im swobody przemieszczania się i pobytu w innym państwie członkowskim, w którym rozwinęli oni lub umocnili życie rodzinne, ani na transkrypcję w tym celu aktu małżeństwa do rejestru stanu cywilnego tego pierwszego państwa członkowskiego, w sytuacji gdy transkrypcja ta jest jedynym przewidzianym przez to państwo środkiem umożliwiającym takie uznanie.

W przedmiocie kosztów

- 78 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 20 i art. 21 ust. 1 TFUE, odczytywane w świetle art. 7 i art. 21 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,

należy interpretować w ten sposób, że:

stoją one na przeszkodzie uregulowaniom państwa członkowskiego, które ze względu na to, iż prawo tego państwa członkowskiego nie dopuszcza małżeństw osób tej samej płci, nie zezwalają na uznanie małżeństwa legalnie zawartego przez dwóch mających tę samą płć obywateli wspomnianego państwa członkowskiego w trakcie korzystania z przysługującej im swobody przemieszczania się i pobytu w innym państwie członkowskim, w którym rozwinęli oni lub umocnili życie rodzinne, ani na transkrypcję w tym celu aktu małżeństwa do rejestru stanu cywilnego tego pierwszego państwa członkowskiego, w sytuacji gdy transkrypcja ta jest jedynym przewidzianym przez to państwo środkiem umożliwiającym takie uznanie.

Lenaerts	von Danwitz	Biltgen
Jürimäe	Lycourgos	Passer
Spineanu-Matei	Rodin	Regan
Gratsias	Gavalec	Csehi
	Fenger	

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 25 listopada 2025 r.

Sekretarz
A. Calot Escobar

Prezes
K. Lenaerts